

Список використаних джерел:

1. Nekoranec J. Adaptation of employees in the organization and its importance in terms of human resource management / Nekoranec J., Nagyova L // Revista academiei fortelor terestre. – 2014. – №1(73). – С.114–120.
2. Адаптація персоналу: три підходи та чотири етапи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://staff-capital.com/uk/articles/adaptatzija-personala-try-pidhody-u-chotyry-etapy.html>
3. Сардак С. Е. Управлінсько-регуляторні аспекти розвитку людських ресурсів в умовах глобалізації : моногр./ С. Е.Сардак. – Д.:Вид-во ДНУ,2012.-460 с.
4. Економічне управління підприємством: навч. посіб. / А. М. Колосов, О. В. Коваленко, С. К. Кучеренко, В. Г. Бикова; за заг. ред. А. М. Колосова. – Старобільськ: Вид-во держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. – 352 с.

Можаровський О. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ТРУДОВА МІГРАЦІЯ З УКРАЇНИ, ЇЇ ПРИЧИНИ, ПОТОЧНИЙ СТАН,
НАСЛІДКИ ТА ВНУТРІШНІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ**

Останнім часом у ЗМІ все частіше розглядається тема трудової міграції українців на тимчасові або постійні заробітки у сусідні, економічно більш розвинуті країни. З огляду на геополітичні обставини, динаміку процесів та інші фактори увагу буде приділено спрямуванню трудової міграції у країни Центральної Європи (далі – ЦЄ) з перехідною економікою, а конкретніше у Польщу, де працюють майже 40% трудових мігрантів [1].

Країни ЦЄ після повалення комуністичних режимів взяли курс на ринкову економіку, але вибрали різні шляхи. Наприклад, Чехія обрало поступовий шлях, а Польща відносно швидко «шокову терапію» [2].

Спочатку в Україні також пропагували «шокову терапію», але зі зміною політичних еліт був взятий протилежний курс на відбудову радянських економічних зв'язків та у рамках захисту українських великих капіталовласників був ускладнений процес інвестування в Україна із-за кордону. Потрібно відмітити, що радянська економіка передбачала доставку сировини для обробки з одного кінця країни в інший і далі, що слугувало більш політичним, аніж саме економічним цілям.

У той час, як країни ЦЄ вирішили тимчасові труднощі та почали розвиток за рахунок іноземного капіталу та дотримання верховенства права, в Україні склалася техніко-економічна структура, що не передбачає ні розвитку, ні технологічних стрибків, ні якісних змін.

Тому, коли жителі ЦЄ отримали змогу їхати працювати ще у більш розвинуті країни за кращою зарплатою, роботодавці у зв'язку з цим та зростанням економіки почали шукати робочі руки взагалі так званих «синіх комірців» та робочі руки дешевші, аніж на Батьківщині. Оскільки, на відміну від радянських часів, кордони не є закритими, масово відгукнулись українці.

Інтенсифікація трудової міграції призвела до зрушень у структурі виплат заробітних плат «синім комірцям». Українським роботодавцям довелось підвищити

зарплатню та покращити умови. Але якщо робітник погодиться на шестиденний робочий тиждень за 12 годин у Польщі, то може розраховувати на зарплатню у 2,5–4 рази більшу.

Неможливо не згадати також, що після оголошення планів Німеччиною щодо послаблення вимог до іноземних працівників [3], ці роботодавці підвищили зарплатню на 10–20% а ті, хто не змогли – покращили умови, наприклад, почали надавати безкоштовне харчування.

У той же час в Україні ситуація для «білих комірців» не змінилась і в деяких областях «сині» отримують удвічі більше за «білих». Якщо залишити поза картиною значно більші зарплатні керівників та топ-менеджерів.

Але головною втратою України є не тимчасова трудова міграція чи постійна еміграція українців в сусідні країни. Головна втрата – це «драйв» тих, хто переїхав. Так, наприклад, у Польщі є регіон де більшість власників нових малих підприємств є українцями, що емігрували [4]. Також відмічається зростання частки молоді та еміграції сім'ями [1].

Робочі руки «не вдома, а в Польщі» [5] вже називаються однією з найважливіших перешкод на шляху розвитку економіки держави. Проте, звичайно, найголовнішою є корупція, через яку, згідно з МВФ, українська економіка втрачає 2% щорічно, при зростанні загалом у 3,5% [6].

У сучасних умовах у держави не так вже й багато інструментів для виправлення цієї ситуації. Боротьба з корупцією та офшорами та іншими формами «податкової оптимізації», покращення умов для іноземних інвесторів, більш жорсткий контроль за виконанням трудового законодавства, можливо, переведення мінімальної зарплатні із місячного розміру в погодинний без збільшення, соціальний захист трудових мігрантів за кордоном та стимулювання їх повернення та їх дітей.

Проте головні важелі в руках підприємців. Це насамперед дотримання трудового законодавства та за можливості покращення умов відносно нього. Так, наприклад, одна новозеландська компанія перевела своїх «білих» на чотириденний робочий тиждень, що призвело до зростання ефективності та задоволеності працівників від життя [7]. Збільшення зарплат на всіх рівнях, оскільки за замалої зарплатні «білі» тут можуть стати «синіми» там. Для збільшення частки витрат на зарплатню потрібен якісний розвиток підприємств, їх модернізація. Також непогано було б переглянути розподіл зарплат всередині персоналу. Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки прийнято, що у керівника відділу зарплатня більша на 30%, аніж у підлеглих, а не на 300%.

Список використаних джерел:

1. Малиновська О. А. Трудова міграція громадян України за кордон: виклики та шляхи реагування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Malynovska-d28e1.pdf>
2. Leszek Balcerowicz «SOCJALIZM. KAPITALIZM. TRANSFORMACJA Szkice z przełomu epok». Монографія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://czytelnia.pwn.pl/pdf/balcerowicz_3.pdf

3. Інформаційне агентство «Mind». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mind.ua/news/20191831-uryad-nimechchini-sprostiv-pracevlashtuvannya-dlya-ukrayinciv>
4. Інформаційне агентство «Wyborcza». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://opole.wyborcza.pl/opole/7,35086,24505064,ukraincy-daja-nam-prace-bo-coraz-czesciej-zakladaja-tu-firmy.html>
5. Інформаційне агенство «РБК-Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://daily.rbc.ua/rus/show/trudovaya-migratsiya-kakie-strany-pochemu-1525269435.html>
6. Інформаційне агентство «5 канал». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.5.ua/ekonomika/cherez-koruptsiyu-ukraina-shchoroku-vtrachaie-2-zrostannia-vvp-mvf-181095.html>
7. Інформаційне агентство «Habr» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://habr.com/ru/post/441118/>

Морока Д. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА

На сьогоднішній день головне завдання кожного підприємця – максимізація прибутку та мінімізація затрат. На жаль, слідуючи цьому канону більшість підприємців не звертають уваги, а то й навмисно зменшують якість своєї продукції, задля максимізації майбутнього прибутку. Але ж, безперечно, найголовнішим завданням кожного підприємця є максимальне задоволення потреб населення (споживачів даного виду продукції). Неодмінно, для функціонування соціально орієнтованої ринкової економіки, яка направлена на задоволення першочергових потреб населення країни; покращення якості життя населення, за допомогою випуску і реалізації даного виду продукції, необхідна така умова як соціальна відповідальність виробництва.

Соціальна відповідальність виробництва – це відповідальне ставлення підприємства до виготовлення своєї продукції, яка йде на реалізацію. Кінцевою метою підприємства, яке займається виготовленням і реалізацією своєї продукції, має бути благо суспільства. А продуктовою метою – виробництво життєнеобхідної продукції та послуг для задоволення потреб, перш за все, локального населення. Наслідком чого є належний прибуток у довгостроковій перспективі. Завданням підприємства повинен бути випуск соціально-корисної продукції.

Соціальна відповідальність виробництва у підприємницькій діяльності:

- сприяє покращенню добробуту та здоров'ю суспільства (першочергово, локального населення);
- покращує взаємовідносини подателя матеріальних благ і споживачів;
- сприяє максимальному забезпеченню потреб споживачів;
- відповідає національним та європейським стандартам і міжнародним нормам поведінки тощо.

Соціальна відповідальність підприємництва (в свою чергу, виробництва) – є добровільною діяльністю суб'єкта господарювання, яка спрямована на дотримання соціальних стандартів (сертифікація продукції); стандартів виробничої